

STEP 30 | NO RUNNING WATER/ΧΩΡΙΣ ΤΡΕΧΟΥΜΕΝΟ ΝΕΡΟ

Ελένη Ρήγα

Η παραγωγή των έργων για την ερευνητική έκθεση «Χωρίς τρεχούμενο νερό» βρίσκεται εν εξελίξει όσο γράφονται αυτές οι γραμμές. Προς το παρόν, μπορούμε να μιλήσουμε μόνο για έναν προσανατολισμό (orientation)¹ και ενδεχομένως για έναν αποπροσανατολισμό (disorientation)² που συνοδεύει την έννοια της μετανάστευσης και αλληλένδετων εννοιών όπως του «σπιτιού» και του «ανήκειν». Θα αναφερθούμε ευρύτερα στην παγκόσμια συνθήκη των ξεριζωμών (uprootings)³ και των επαναγκαταστάσεων (regroundings)⁴ επισημαίνοντας την ασύμμετρη σχέση ανάμεσα στην Ανατολή και τη Δύση και τους μηχανισμούς δημιουργίας μιας ξεχωριστής ταυτότητας ως μηχανισμού άμυνας απέναντι στο τραύμα του εκτοπισμού. Επιπλέον, θα επιχειρήσουμε να περιπλέξουμε τις ήδη υπάρχουσες ταυτότητες με στόχο να τις διαρρήξουμε και να επαναδιαπραγματευτούμε τους μηχανισμούς παραγωγής τους.

Μέσα από φαινομενολογικές, επιτελεστικές, συμμετοχικές, ιδιοσυγκρασιακές και άλλες πρακτικές, οι καλλιτέχνες της έκθεσης αναδεικνύουν τη σημασία της βιωμένης εμπειρίας. Το σώμα εδώ λειτουργεί ως σημείο εκκίνησης: Έχουμε σώματα που απομακρύνονται από τη Μικρά Ασία και τον Πόντο και σώματα που φτάνουν για να κατοικήσουν τη Νέα Ιωνία. Μια ογδοντάχρονη πρόσφυγας στη Χίο είπε: «Όταν φύγαμε από την Ανατολία ήμασταν σαν τα φύλλα από τα δέντρα όταν τα παίρνει ο αέρας που φυσούν δεξιά κι αριστερά χωρίς να ξέρουν πού πάνε»⁵. Η (μετα)κίνηση είναι εγγενής της αίσθησης του «ανήκειν» και είναι βασικό μέρος της ανθρώπινης εμπειρίας, αν και όχι απαραίτητα φυσικό⁶. Κάθε προσανατολισμός, προϋποθέτει έναν προσωρινό αποπροσανατολισμό, δηλαδή ένα προσωρινό αίσθημα απώλειας του εαυτού.

Οι Έλληνες που έφυγαν από τη Μικρά Ασία ή τον Πόντο και οι απόγονοί τους δημιούργησαν μια ξεχωριστή προσφυγική ταυτότητα βασισμένη στις μνήμες της πατρογονικής γης. Η εξιδανικευμένη μνήμη χρησιμοποιήθηκε ως μηχανισμός άμυνας απέναντι στο τραύμα της αναγκαστικής μετατόπισης. Η μνήμη, άλλωστε, έχει θεωρηθεί ως μια σημαντική διαδικασία τοποθέτησης (placing) και εντοπισμού (locating) ανθρώπων και κοινοτήτων, τόσο γεωγραφικά όσο και κοινωνικά⁷. Αν δανειστούμε στοιχεία της αποικιοκρατικής θεωρίας σχετικά με τις δυτικές αποικιακές αναπαραστάσεις του (μη δυτικού) άλλου και αποδεχόμενοι την έννοια της «καθ' ημάς Ανατολής»⁸ που αποκαλύπτει το «σύμπλεγμα της κρυπτο-αποικιοκρατίας που διαπερνά τη διαχρονική πρόσληψη του εθνικού μας εαυτού»⁹, οι Μικρασιάτες και οι Πόντιοι αντίστοιχα θα έπρεπε να αποδεχτούν την κατασκευή μιας νέας ταυτότητας με βάση την κατωτερότητα του πρόσφυγα από την Ανατολή μέσα από τις προκαθορισμένες γεωγραφίες και ψυχογεωγραφίες της Ευρώπης. Προκειμένου, λοιπόν, να προστατεύσουν την ταυτότητά τους «χρησιμοποίησαν τη μνήμη ως εργαλείο. Αυτός ο εκτοπισμένος πληθυσμός δημιούργησε μια φανταστική κοινότητα Μικρασιατών γύρω από αξιομνημόνευτα και εξειδικευμένα μέρη της πατρίδας τους, το χαμένο παράδεισο της Ανατολίας¹⁰». Τα αντικείμενα που έφεραν μαζί τους (φωτογραφίες, γράμματα, κοσμήματα, αρώματα κ.λπ.), ο τρόπος ζωής τους, οι παραδόσεις τους, τα ορόσημα και άλλα οικεία σημάδια τους βοήθησαν να διατηρήσουν το «σπίτι» ως πυρήνα του εαυτού. Συχνά αυτά τα σημάδια ενεργοποιούνται στον δημόσιο και ημι-δημόσιο χώρο (κυρίως σε αυλές) ενισχύοντας την αίσθηση της κοινής ταυτότητας. Οι καλλιτέχνες της έκθεσης, με ή χωρίς ρίζες στη Μικρά Ασία και στον Πόντο ιδιοποιούνται, σωματοποιούν, μεταμορφώνουν και μοιράζονται μαζί μας γενναϊόδωρα αυτά τα σημεία (από)προσανατολισμού.

Ο μηχανισμός αυτοπροσδιορισμού που αναφέρθηκε παραπάνω βασίστηκε σε ένα είδος εξαίρεσης και λειτούργησε αποτελεσματικά σε πολιτικό, κοινωνικό, και ψυχολογικό επίπεδο στην περίπτωση των αφιχθέντων και των απογόνων τους. Ενέχει, όμως, τον κίνδυνο της μιας μοναδικής και στατικής ταυτότητας και κατ' επέκταση του αποκλεισμού νέων, πολυσύνθετων και «πυκνών» ταυτοτήτων. Η πολυπλοκότητα της κοινωνικής ταυτότητας που αντικατοπτρίζει τον βαθμό ευθυγράμμισης που υπάρχει μεταξύ των ομάδων στις οποίες ένα άτομο είναι ταυτόχρονα μέλος, η χρήση ή κατάχρηση των παραδόσεων της «καθ' ημάς Ανατολής», οι αλλαγές και οι μετατοπίσεις πληθυσμών σε εγγύς γεωπολιτικές ζώνες ανάμεσα σε άλλα δυναμικά κοινωνικά στοιχεία μάς προκαλούν να επαναπροσδιορίσουμε τις ταυτότητες που έχουμε υιοθετήσει, αλλά και τους τρόπους κατασκευής τους. Ανάμεσα σε αυτούς βρίσκεται η μνήμη που αποδεικνύεται πιο ανθεκτική από άλλους τρόπους εγγραφής (όπως πέτρες, κόκαλα, αρχεία)¹¹. Έτσι, στα σώματα που απομακρύνθηκαν από τη Μικρά Ασία, τον Πόντο και αλλού, και σε αυτά που έφτασαν στη Νέα Ιωνία, προστίθενται νέα σώματα· αυτά των καλλιτεχνών, των επισκεπτών, των νέων προσφύγων, κ.ά., τα οποία πραγματώνουν νέες καλειδοσκοπικές ταυτότητες, ετερόκλητες, ευέλικτες και υβριδικές.

Η **Νιόβη Ανδριώτη** έχει δημιουργήσει μια έκδοση σε περιορισμένο αριθμό αντιτύπων που ξετυλίγει την έρευνά της γύρω από τον ρόλο που παίζει ο υπαίθριος χώρος, και κυρίως η εσωτερική αυλή –κοινό χαρακτηριστικό των προσφυγικών σπιτιών της Νέας Ιωνίας–, στη διαμόρφωση της κοινωνικής συμπεριφοράς των προσφύγων και των επόμενων γενεών. Η έρευνά της στηρίχθηκε σε μια σειρά συνεντεύξεων με κατοίκους της περιοχής με την εξής κεντρική ερώτηση: «Οι άνθρωποι φτιάχνουν τον χώρο ή ο χώρος τους ανθρώπους;». Η σχέση με τους χώρους που κατοικούμε όπως και με τα αντικείμενα είναι αμοιβαία, τους διαμορφώνουμε και μας διαμορφώνουν.

Η **Ινώ Βαρβαρίτη** συμμετέχει στην έκθεση με το εικαστικό ερευνητικό πρότζεκτ «mise-en-scène - Nea Ionia 2021». Η Βαρβαρίτη δημιουργεί μια σειρά σχεδίων που προέρχονται από ιδιουσγκρασιακές διαδρομές, σκαριφήματα, ψηφιακά στιγμιότυπα και τυχαία ευρήματα. Η καλλιτέχνης συστήνει νέες διαδρομές που συνδυάζουν ιστορίες και πληροφορίες, τις οποίες έχει διατηρήσει στη μνήμη της, με στοιχεία που προκύπτουν από μια ανοιχτή διαδικασία σε νέους παράγοντες του αστικού ιστού, όπως και με μια «συναισθηματική πρόθεση» όπου τα συναισθήματα την «κινούν» ή την «απομακρύνουν» προς ή από κάποια σημεία.

Η **Clara J:son Borg** παρουσιάζει το βίντεο «A liaison to a life no longer ordered from above» το οποίο που προέκυψε από ένα συνεργατικό ερευνητικό έργο γύρω από την πολεοδομία στη γειτονιά της Νέας Ιωνίας. Το έργο βασίζεται στην ιδέα ότι οι προσωπικές αναμνήσεις και η εμπειρία είναι γνώση. Η ερευνητική ομάδα ξεκίνησε την εξερεύνηση αυτής της γνώσης σε διάλογο με τη θεωρία και τη μη αναπαραστατική χαρτογράφηση κινήσεων. Με αυτή τη μέθοδο, δημιουργήθηκε ένας νέος χώρος μεταξύ μυθοπλασίας και γεγονότος, ένας τόπος όπου τα νέα σώματα που προστέθηκαν στη διαδικασία του (απο)προσανατολισμού μπορούν να ξαναθυμηθούν, να φανταστούν ξανά και να μεταμορφωθούν.

Ο **Νίκος Δούλος** μας εισάγει με ένα σκίτσο και με μια επιτελεστική διαδρομή στην εν εξελίξει έρευνά του γύρω από τα ορατά και αόρατα ίχνη του ποταμιού Ποδονίφτη, που διασχίζει τη Νέα Ιωνία, τη Νέα Φιλαδέλφεια και τη Νέα Χαλκηδόνα. Μέσα από αναφορές πεδίου, περιπτώσεις μελέτης, αρχειακό υλικό και μια διευρυμένη δεξαμενή υποκειμενικών συναντήσεων με τον τόπο, ο καλλιτέχνης επιθυμεί να έρθει σε διάλογο με τα κυριολεκτικά και συμβολικά ρεύματα που κάνουν το ποτάμι αναπόσπαστο μέρος της κοινωνικής ιστορίας και φαντασίας της περιοχής. Η κίνηση του ποταμιού Ποδονίφτη μπορεί να λειτουργήσει συμβολικά σε σχέση με την κίνηση των ανθρώπων. Το ποτάμι προσφέρει σημεία τόσο προσανατολισμού όσο και αποπροσανατολισμού. Η κατεύθυνσή του παραμένει ίδια, αλλά ο καιρός, ο χρόνος, οι περιβαλλοντολογικές συνθήκες, η ανθρώπινη επέμβαση, μεταξύ άλλων παραγόντων, αλλάζουν τη μορφολογία του. Η κίνησή των ανθρώπων σε σχέση με το ποτάμι είναι σταθερή αλλά όχι στατική.

Η **Μαρία Νικηφοράκη** προτείνει μία βιοματικού τύπου καταγραφή του σώματος στον δημόσιο χώρο. Η Νικηφοράκη πειραματίζεται με τον πυρρίχιο χορό, παραδοσιακό ποντιακό χορό που ερμηνεύεται μόνο από άντρες χορευτές. Ο χορός είναι ένας από τους ενσώματους τρόπους εγγραφής μνήμης που αντιστέκεται στην έννοια του αρχείου (όπως πέτρες και κόκκαλα)¹². Η ανθεκτικότητα και η δυναμικότητα του μέσου αντικατοπτρίζεται από την επιλογή της καλλιτέχνιδας να συνεργαστεί με μια γυναίκα χορεύτρια εμπλουτίζοντας την παράδοση με τους προσανατολισμούς που δίνουν νέα σώματα. Σύμφωνα με τη θεωρία περί κούρη φαινομενολογίας της Sara Ahmed, η σεξουαλικότητα αποτελεί ένα είδος προσανατολισμού (sexual orientation) ανάλογο με την τάση των σωμάτων προς άλλα σώματα ή αντικείμενα.

Η **Βασιλική Σηφοστρατουδάκη** παρουσιάζει μια εγκατάσταση που αποτελείται από υφάσματα, αντικείμενα και φυλαχτά τα οποία έφεραν μαζί τους οι προπαπούδες της σε διάλογο με μια διευρυμένη συλλογή βιβλίων, αρωμάτων και συνταγών. Η Σηφοστρατουδάκη προσεγγίζει την οικογενειακή ταυτότητα μέσα από ένα είδος επανα-μνήμης (re-memory), μια σειράς εννοιολογικών συναντήσεων με αναμνήσεις που διεγείρονται από αρώματα, ήχους και υφές της καθημερινότητας. Η εγκατάσταση ενεργοποιείται με τη συμμετοχή του κοινού κατά τη διάρκεια της έκθεσης¹³.

Η εγκατάσταση «Misprojection on Hi[s]tory» του **Γιάννη Σινιόργου** είναι αποτέλεσμα επεξεργασμένου αρχειακού υλικού, το οποίο βασίζεται στην ιδιότυπη ηθογραφία της μικρασιατικής του καταγωγής του «Τ.Ε.» και της οικογένειάς του. Στο πλαίσιο μιας διαμεσολαβημένης προσέγγισης, μέρη του αρχείου, ιδεολογικά τεκμήρια, προφορικές καταγραφές, ταξιδιωτική αλληλογραφία, keynote έγγραφα και φωτογραφικό υλικό συμπυκνώνονται ημερολογιακά σε ένα αυτοσχέδιο αφήγημα που περιγράφει μια εκδρομική εξόρμηση της οικογένειας σε κοντινή παραλία της Αττικής το καλοκαίρι του 1953. Παλιές, νέες, βιωμένες και κατασκευασμένες μνήμες προβληματίζουν γύρω από τη διαμόρφωση και μεταμόρφωση των ταυτοτήτων.

Ο **Χρήστος Χρυσόπουλος** συντάσσει ένα αρχείο εικόνων με τη βοήθεια μιας μίνι πολารίντ φωτογραφικής μηχανής. Οι φωτογραφίες σκιαγραφούν την καθημερινότητα των κατοίκων της περιοχής της Νέας Ιωνίας χωρίς να εμφανίζονται οι ίδιοι σε αυτές. Οι εικόνες έχουν μια σημειωτική σκοπιμότητα, καθώς τα σώματα παίρνουν σχήμα μέσα από τη στάση τους απέναντι στα αντικείμενα ή τα σημάδια που βρίσκονται στον σωματικό τους ορίζοντα.

¹ Ahmed, S. (2006), *Queer Phenomenology: Orientation, Objects, Others*, Durham & London, Duke University Press.

² Το ίδιο.

³ Ahmed, S., Castada, C., Fortier, A., Sceller, M. (2003), *Uprootings/Regroundings: Questions of Home and Migration*, Oxford, Berg Publishers.

⁴ Το ίδιο.

⁵ James, A. (2001), *Memories of Anatolia: generating Greek refugee identity*, *Balkanologie* [online], Vol. V, n° 1-2, <https://journals.openedition.org/balkanologie/720> (τελευταία πρόσβαση: 28 Νοεμβρίου 2021).

⁶ Castañeda, H. (2017), *Migration is part of the human experience but is far from natural*, <https://www.nature.com/articles/s41562-017-0147> (τελευταία πρόσβαση: 28 Νοεμβρίου 2021).

⁷ Tolia-Kelly, D. (2004), *Locating Processes of Identification: Studying the Precipitates of Re-Memory Through Artefacts in the British Asian Home*, *Transactions of the Institute of British Geographers* 29(3), DOI:10.1111/j.0020-2754.2004.00303.x (τελευταία πρόσβαση: 28 Νοεμβρίου 2021).

⁸ Ο όρος αυτός είναι σύνθετος και περιέχει γεωγραφικό, πολιτισμικό και ανθρωπολογικό προσδιορισμό. Αυτή η μετάφραση προέρχεται από το βιβλίο: Γιαλούρη, Ε. (2020), *The Acropolis: Global Fame, Local Claim*, New York, Routledge.

⁹ Σεργίδου, Κ. (2020), *Διαβάζοντας το «Εθνογραφία και καθημερινότητα στην “καθ’ ημάς Ανατολή”*, <https://marginalia.gr/arthro/diavazontas-to-ethnografia-kai-kathimerinotita-stin-quot-kath-im-as-anatoli-quot/>, (τελευταία πρόσβαση: 28 Νοεμβρίου 2021).

¹⁰ James, A. (2001), *Memories of Anatolia: generating Greek refugee identity*, *Balkanologie* [online], Vol. V, n° 1-2, <https://journals.openedition.org/balkanologie/720> (τελευταία πρόσβαση: 28 Νοεμβρίου 2021).

¹¹ Taylor, D. (2003), *The Archive and the Repertoire: Performing Cultural Memory in the Americas* (a John Hope Franklin Center Book), Durham & London, Duke University Press.

¹² Ibid.

¹³ Divya P. Tolia-Kelly, *Locating Processes of Identification: Studying the Precipitates of Re-Memory through Artefacts in the British Asian Home*, September 2004, *Transactions of the Institute of British Geographers* 29(3), DOI:10.1111/j.0020-2754.2004.00303.x (last access November 29, 2021)

STEP 30 | NO RUNNING WATER/ΧΩΡΙΣ ΤΡΕΧΟΥΜΕΝΟ ΝΕΡΟ

Eleni Riga

The production of works for the exhibition “No Running Water” is still in progress at the time of writing. For now, we can speak only of an orientation¹ and possibly of a disorientation² that accompanies the concept of migration and interrelated concepts such as “home” and “belonging”. We will refer to the global condition of uprootings³ and regroundings⁴, pointing out the asymmetric relationship between East and West and the mechanisms of creating a separate identity as a defense mechanism against the trauma of displacement. Moreover, we will attempt to complicate existing identities in order to break them down and renegotiate the mechanisms that produced them.

Through phenomenological, performative, idiosyncratic, participatory and other kinds of practices, artists highlight the importance of lived experience. The body here functions as a starting point: we have bodies that are moving away from Minor Asia and bodies that arrive to inhabit Nea Ionia. One 80-year-old refugee woman in Chios told me: “When we left Anatolia we were like the leaves from the trees when the wind took them away and they blew right and left without knowing where they were going.”⁵. The movement is inherent in the creation of the house and the sense of belonging and is a key part of the human experience, although not necessarily natural⁶. Every orientation presupposes a temporary disorientation, a temporary feeling of loss of one’s self.

The Greeks who left Minor Asia, Pontus and their descendants created a distinct refugee identity based on the memories of the ancestral land that was used as a defense mechanism against the trauma of forced displacement. Memory has been figured as an important process of placing and locating people and communities, both geographically and socially.⁷

If we borrow elements of colonial theory about cultural representation of the (non-Western) Other and accept the concept of “our orient”⁸ which reveals the “complex of crypto-colonialism that permeates the timeless reception of our national self”⁹, the people of Minor Asia and Pontus respectively should accept the construction of a new identity based on the inherent inferiority of refugees through the predetermined geographies and psychogeographies of Europe. So, in order to protect their identity, “they used memory as a tool. This displaced population created a fantastic community of Minor Asia around memorable and idealized parts of their homeland, the lost paradise of Anatolia”¹⁰. The objects they brought with them (photos, letters, jewellery, perfumes, etc.), their way of life, their traditions, landmarks and other familiar signs helped them to preserve the “home” as the core of self. These “signs” are often activated in public and semi-public space (mainly in courtyards), enhancing a sense of common identity. The artists in the exhibition, with or without roots in Minor Asia and the Pontus, appropriate, embody, transform and share with us generously these points of (dis)orientation.

The self-defining mechanism mentioned above was based on an exceptional state and worked effectively politically, socially, and psychologically in the case of those who arrived and their descendants. However, it runs the risk of creating a single and static identity that could consequently lead to the exclusion of new, complex and “dense” identities. The complexity of social identity reflects the degree of alignment between groups in which an individual is also a member, the use or abuse of orientalist traditions, the population exchanges and shifts in close geopolitical zones among other dynamic social elements, and challenges us to redefine the identities we have adopted and the ways they have been constructed. Among these ways is the memory that proves to be more durable than other methods of inscription of memory (stones, bones, archives)¹¹. Thus, to the bodies that left Minor Asia, Pontus and elsewhere and to those that arrived in Nea Ionia, new bodies are added: those of artists, visitors, new refugees, etc., which actualize new kaleidoscopic identities: heterogeneous, flexible and hybrid.

Niopi Andrioti has created a publication in a limited number of copies that unfolds her research on outdoor spaces, mainly the inner courtyard, a common feature of the refugee houses of Nea Ionia, and their role in shaping the social behavior of refugees and of future generations. Her research was based on a series of interviews with locals with the following central question: “Do people make space or does space make people?”. The relationship with the spaces we inhabit and the objects we use are mutual: we shape them and they shape us.

Clara J: son Borg presents the video “A liaison to a life no longer ordered from above”, resulting from a collaborative research project around urbanism in the neighborhood of Nea Ionia. The core idea is that personal memories and experience are knowledge. The research group launched the exploration of this knowledge in conversation with theory and non-representational movement mapping. With this method, a new space between fiction and fact, a place of remembering, reimagining and becoming was created for the new bodies added in the process of (dis)orientation.

Christos Chrysopoulos has compiled an image file with the help of a mini polaroid camera. The photos outline the daily life of the residents of the area of Nea Ionia without the residents appearing in them. The images have a semiotic purpose as the bodies take shape through their attitude towards the objects or the marks that are reachable on their physical horizon.

Nikos Doulos introduces us to an ongoing research with a first sketch and a performative walk around the visible and invisible traces of the river Podoniftis that crosses Nea Ionia, Nea Philadelphia and Nea Chalcedon. Through field reports, case studies, archival material and an expanding pool of subjective encounters with the place, the artist wishes to enter into a dialogue with the literal and symbolic currents that make the river an integral part of the history and social imagination of the area. The movement of the river can work symbolically in relation to the movement of people.

Maria Nikiforaki proposes an experiential recording of the body in public space. Nikiforaki is experimenting with pyrrhic dance, a traditional Pontian dance performed only by male dancers. Dancing is one of the tangible ways of inscribing memory that resists the concept of the archive (stones and bones)¹². The resilience and intensity of the medium is reflected by the artist’s choice to work with a female dancer, enriching the tradition with the orientations that new bodies add.

Vasiliki Sifostatoudaki will focus on an installation consisting of textiles, objects and talismans brought by her great grandparents to Nea Ionia along with an expanding collection of books, perfumes and recipes. Sifostatoudaki approaches her family’s identity through re-memory, a series of conceptual meetings with memories, stimulated through scents, sounds and textures of everyday life¹³.

The installation “Misprojection on Hi[s]tory” by **Yannis Sinioroglou** is the result of archival footage based on the peculiar ethnography of the Asia Minor origin of “T.E.” and his family. As part of a mediated approach, parts of the archive, oral interviews, travel correspondence, keynote documents and photographic material are all included and condensed in a personal imaginary script that portrays the experience of a family trip near a seaside in Attica in the summer of 1953. Old, new, experienced and constructed memories problematize around the formation and transformation of identities.

Ino Varvariti participates in the exhibition with the art research project “mise-en-scène - Nea Ionia 2021”. Varvariti creates a series of drawings based on idiosyncratic walks, sketches, digital snapshots and random findings. The artist introduces new routes that combine stories and information she has memorized with elements resulting from an open process to new elements of the urban fabric and with an “emotional intentionality” where emotions move her towards or away from certain points.

¹ Ahmed, S. (2006), *Queer Phenomenology: Orientation, Objects, Others*, Durham & London, Duke University Press.

² Το ίδιο.

³ Ahmed, S., Castada, C., Fortier, A., Sceller, M. (2003), *Uprootings/Regroundings: Questions of Home and Migration*, Oxford, Berg Publishers.

⁴ Το ίδιο.

⁵ James, A. (2001), *Memories of Anatolia: generating Greek refugee identity*, *Balkanologie* [online], Vol. V, n° 1-2, <https://journals.openedition.org/balkanologie/720> (τελευταία πρόσβαση: 28 Νοεμβρίου 2021).

⁶ Castañeda, H. (2017), *Migration is part of the human experience but is far from natural*, <https://www.nature.com/articles/s41562-017-0147> (τελευταία πρόσβαση: 28 Νοεμβρίου 2021).

⁷ Tolia-Kelly, D. (2004), *Locating Processes of Identification: Studying the Precipitates of Re-Memory Through Artefacts in the British Asian Home*, *Transactions of the Institute of British Geographers* 29(3), DOI:10.1111/j.0020-2754.2004.00303.x (τελευταία πρόσβαση: 28 Νοεμβρίου 2021).

⁸ Ο όρος αυτός είναι σύνθετος και περιέχει γεωγραφικό, πολιτισμικό και ανθρωπολογικό προσδιορισμό. Αυτή η μετάφραση προέρχεται από το βιβλίο: Γιαλούρη, Ε. (2020), *The Acropolis: Global Fame, Local Claim*, New York, Routledge.

⁹ Σεργίδου, Κ. (2020), *Διαβάζοντας το «Εθνογραφία και καθημερινότητα στην “καθ’ ημάς Ανατολή”*, <https://marginalia.gr/arthro/diavazontas-to-ethnografia-kai-kathimerinotita-stin-quot-kath-im-as-anatoli-quot/>, (τελευταία πρόσβαση: 28 Νοεμβρίου 2021).

¹⁰ James, A. (2001), *Memories of Anatolia: generating Greek refugee identity*, *Balkanologie* [online], Vol. V, n° 1-2, <https://journals.openedition.org/balkanologie/720> (τελευταία πρόσβαση: 28 Νοεμβρίου 2021).

¹¹ Taylor, D. (2003), *The Archive and the Repertoire: Performing Cultural Memory in the Americas* (a John Hope Franklin Center Book), Durham & London, Duke University Press.

¹² Ibid.

¹³ Divya P. Tolia-Kelly, *Locating Processes of Identification: Studying the Precipitates of Re-Memory through Artefacts in the British Asian Home*, September 2004, *Transactions of the Institute of British Geographers* 29(3), DOI:10.1111/j.0020-2754.2004.00303.x (last access November 29, 2021)